

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติในการเรียนการสอนวิชา
วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า
วรรณคดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังนี้

1. หลักการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ
2. แนวทางการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ
3. วิธีการวัดผลทักษะภาคปฏิบัติ
  - 3.1. การสังเกต
  - 3.2. การสัมภาษณ์
  - 3.3. การทดสอบด้วยข้อทดสอบ
  - 3.4. การตรวจผลงาน
  - 3.5. การใช้กลุ่มเพื่อน
  - 3.6. การประเมินโดยตนเอง
4. เครื่องมือวัดผลทักษะภาคปฏิบัติ
  - 4.1. ชนิดของ แบบทดสอบ
  - 4.2. ส่วนประกอบของ แบบทดสอบ
  - 4.3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดผล
  - 4.4. ตัวอย่างเครื่องมือวัดผล
5. การดำเนินการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ
  - 5.1. การตัดเกรด
  - 5.2. การตัดสินผลการเรียน

6. ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
  - 7.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงหลักการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติไว้ดังนี้คือ

เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ (2529: 16-17) กล่าวถึงหลักการวัดผลภาคปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้คือ การวัดผลภาคปฏิบัตินั้น ส่วนมากไม่ได้เน้นที่จะวัดความรู้เกี่ยวกับวิธีการ แต่จะมุ่งวัดการปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยตรง และมุ่งที่จะตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1. ระยะเวลาในการทำงาน (Speed) จะตรวจสอบเวลาที่ผู้เข้าสอบเปรียบเทียบกับเวลามาตรฐานของการทำงานนั้น
2. คุณภาพของงาน (Quality) เป็นการตรวจสอบความสมบูรณ์ของงานว่าจะถึงขีดที่ยอมรับได้ตามเงื่อนไขหรือไม่
3. กระบวนการในการทำงาน (Procedure) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของลำดับขั้นของการทำงาน การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม

สมบูรณ์ สุริยะวงศ์ (ม.ป.ป. : 82) กล่าวถึงหลักการวัดผลสรุปได้ว่าการทดสอบการปฏิบัติแต่ละชนิดจะเน้นการวัดในลักษณะต่าง ๆ กัน บางแบบทดสอบจะเน้นวิธีการ (Procedure) บางแบบทดสอบจะเน้นผลงาน (Product) โดยในระยะแรกของการเรียนรู้ ครูจะเน้นวิธีการและหลังจากการเรียนรู้แล้วก็จะเน้นถึงคุณภาพของผลงาน เช่น การทดลองทางวิทยาศาสตร์ ในครั้งแรกครูจะเน้นถึงวิธีการทดลอง ต่อมาเมื่อนักเรียนสามารถทดลองได้อย่างถูกวิธีแล้วจึงจะเน้นผลงานเกี่ยวกับความถูกต้อง และความรวดเร็วในการปฏิบัติ รวมทั้งผลที่ได้จากการทดลองว่ามีความแม่นยำมากน้อยแค่ไหน วิธีการจะเน้นในครั้งแรกเท่านั้น และคุณภาพของงานจะเน้นต่อมามากมายหลัง เราจะเห็นว่าวิธีการ

และผลงานจะมีความสำคัญเท่า ๆ กัน ซึ่งการเน้นวิธีการ ได้แก่ การให้จัดเครื่องมือ ส่วน การเห็นผลงาน ได้แก่ การวาดรูป และการแสดงการสถาปนาสัตว์ เป็นต้น

แนวทางการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ

การประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังที่ นักวิชาการได้ เสนอแนะไว้ดังนี้

ไพศาล หวังพานิช (2526: 90) เสนอว่าการตรวจผลงานภาคปฏิบัติควรให้ คะแนนทั้ง 2 ด้าน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. วิธีปฏิบัติ (Procedure or Process) ได้แก่ วิธีดำเนินการทั้งหลาย ของการปฏิบัติ
2. ผลของการปฏิบัติ (Product or Output) ได้แก่ สิ่งที่ได้จากการปฏิบัติ ซึ่งควรพิจารณาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ

นอกจากนั้น ไพศาล หวังพานิช (2526: 90-91) และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2530: 118-119) ได้กำหนดรายละเอียดสำหรับใช้พิจารณาวิธีปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. วิธีการปฏิบัติ พิจารณาจากความเหมาะสมของวัสดุที่ใช้ การกำหนด ปริมาณของวัสดุที่จำเป็นต้องใช้ การใช้วัสดุอย่างประหยัด การเลือกเครื่องมือ การใช้ เครื่องมือ ได้ถูกต้องตามหน้าที่ ความคล่องในการใช้เครื่องมือแต่ละชนิด ขั้นตอนใน การปฏิบัติ ความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ ความละเอียดถี่ถ้วนในการปฏิบัติ การจัดระเบียบ วัสดุสิ่งของขณะปฏิบัติ การคำนึงถึงความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือ การเก็บรักษา เครื่องมือ และการทำงานอย่างถูกต้องตามเวลาที่กำหนดให้

2. ผลของการปฏิบัติ พิจารณาจากมิติต่าง ๆ เป็นไปตามแบบที่กำหนดให้หรือไม่ มีการต่อชิ้นส่วนอย่างเหมาะสม งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ผลงานมีความปราณีตและสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย ความถูกต้อง และจำนวนงานที่ได้

เฟียน ไชยศรี (2529: 38-43) เสนอแนวการตรวจสอบพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ ซึ่งได้จากการวัดผลในรูปแบบต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitating) เป็นการปฏิบัติตามที่ละชั้น ๆ ไป ตามที่มีผู้แสดงที่ละชั้นตอนให้ดู และอาจจะมีการช่วยเหลือในขณะปฏิบัติ จากการวัดผลในรูปแบบนี้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้ดังนี้คือ ชั้นตอนต่าง ๆ ที่ปฏิบัติเหมือนกับที่แสดงให้ดูหรือไม่ ทักษะที่จำเป็นที่ได้เรียนรู้มาก่อน ได้แสดงออกหรือไม่ และรายละเอียดต่าง ๆ ที่แสดงให้ดู ได้ถูกสร้างขึ้นหรือไม่

2. การทำโดยยึดแบบ (Patterning) เป็นการปฏิบัติหลังจากปฏิบัติให้ดูหรืออธิบายวิธีการให้ฟัง หรือหลังจากให้ศึกษาจากคำสั่ง โดยไม่ต้องช่วยเหลือ จากการวัดผลในรูปแบบนี้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้ดังนี้คือ งานสำเร็จตามคำสั่งที่ให้ไว้หรือไม่ ชั้นตอนที่ทำเป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ และทำได้ด้วยตนเองได้หรือไม่

3. การทำด้วยความชำนาญ (Mastering) เป็นการปฏิบัติโดยไม่มี การแสดงให้ดู ไม่มีการแนะนำ ไม่มีการช่วยเหลือ เพียงแต่กำหนดหัวเรื่องและวิธีการให้ว่าให้ทำอะไร จากการวัดผลในรูปแบบนี้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้ดังนี้คือ ทำได้ถูกต้องเพียงใด ทำเวลาได้เหมาะสมเพียงใด และมีความว่องไวเพียงพอหรือไม่

4. การทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (Applying) เป็นการปฏิบัติโดยไม่มี การแสดงให้ดู ไม่มีการแนะนำขั้นตอนและวิธีการให้ ไม่มีการช่วยเหลือ โดยจะกำหนดสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ที่นอกเหนือไปจากที่ทำมาแล้ว การวัดผลในรูปแบบนี้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้ดังนี้คือ ใช้ทักษะได้เหมาะสมเพียงใด กำหนดขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติได้เหมาะสมหรือไม่ ระดับการปฏิบัติมีความถูกต้องเพียงพอหรือไม่ และทำได้ในเวลาที่เหมาะสมเพียงใด

5. การแก้ปัญหาได้โดยฉับพลัน (Improvising) เป็นการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งอาจเป็นการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ เข้าไปกับทักษะที่มีมาหรือทำมาก่อน การวัดผลในรูปแบบนี้สามารถตรวจสอบพฤติกรรมได้ดังนี้คือ ปฏิบัติทักษะเบื้องต้นได้เพียงพอ แล้วหรือยัง กำหนดสถานการณ์ที่ใช้ทักษะนั้น ได้เหมาะสมหรือไม่ กำหนดทักษะที่ต้องแก้ไข ได้หรือไม่ กำหนดวิธีการที่ต้องแก้ไขทักษะ ได้เหมาะสมเพียงใด และปรับปรุง แก้ไขเทคนิค เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ดีเพียงใด

วิธีการวัดผลทักษะภาคปฏิบัติ

การวัดผลทักษะภาคปฏิบัติมีหลายวิธีดังนี้คือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบด้วยข้อทดสอบ การตรวจผลงาน การใช้กลุ่มเพื่อน และการประเมินโดยตนเอง ซึ่งแต่ละวิธีมีรายละเอียดดังนี้

วิธีการสังเกต

ก. ประเภทของการสังเกต

ริชาร์ด แอล โอเบอร์ และคณะ (Ober and et al. 1971: 25) แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 วิธี สรุปได้ดังนี้คือ

1. การสังเกตโดยตรง (Direct Observation) แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ การสังเกตในขณะที่มีการเรียนการสอน (Life Observation) การบันทึกภาพ (Videotape) และการบันทึกเสียง (Audiotape)
2. การสังเกตโดยอ้อม (Indirect Observation) เป็นการสังเกตจากการตอบแบบสอบถามของนักเรียน ผลการตอบสะท้อนถึงสภาพการเรียนการสอนอีกทีหนึ่ง

ข. หลักการสังเกต

การสังเกตควรยึดหลักและวิธีการ ดังที่ อีตันต์ ศรีโสภา (2524: 218-219) และจันทิมา พรหมโชติกุล (2527: 56-58) เสนอไว้สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะสังเกตให้ชัดเจน โดยกำหนดลงไปให้ชัดเจนว่าพฤติกรรมใดมีการแสดงออกประการใดได้บ้าง
2. ผู้สังเกตต้องฝึกประสาทสัมผัสของตนให้คล่องแคล่ว และใช้การได้จนสามารถรับรู้สิ่งที่ต้องการสังเกตได้ทันทีและถูกต้อง
3. ผู้สังเกตต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญในการใช้เครื่องมือบันทึกผล การสังเกตชนิดนั้น ๆ เสียก่อน จึงจะเริ่มการสังเกต
4. การสังเกตที่มีคุณภาพต้องพยายามอย่าให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เช่น ไม่จดบันทึกผลให้เห็น เป็นต้น
5. ช่วงเวลาที่ใช้ในการสังเกตควรพิจารณาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการจะสังเกตหรือปรากฏการณ์ที่ต้องสังเกต
6. ควรกำหนดผู้สังเกตหลายคนหรือมีการสังเกตหลายครั้ง เพื่อให้การสังเกตมีความเชื่อมั่นสูง หรือผู้สังเกตคนเดียว ก็ควรสังเกตหลาย ๆ ครั้ง
7. ควรมีการตรวจสอบผลการสังเกตด้วยเครื่องมือวัดชนิดอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ผลเป็นที่เชื่อมั่นได้มากยิ่งขึ้น
8. ควรเตรียมการสอนไปพร้อมกับการสังเกต เพราะการสังเกตนักเรียนในขณะที่กำลังสอนจะช่วยให้การสังเกตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และประหยัดเวลา
9. ไม่ควรตีความหมายหรือสรุปข้อคิดเห็นของการสังเกตในระยะเวลานั้น ๆ ควรรอจนกว่าการสังเกตทั้งหมดได้สิ้นสุดลง
10. ควรเตรียมรายการและแบบฟอร์ม เพื่อช่วยให้การสังเกตมีระบบ และเป็นปรนัยยิ่งขึ้น

ค. วิธีการบันทึกผลการสังเกต

การวัดผลทักษะภาคปฏิบัติโดยวิธีการสังเกต ผู้สังเกตสามารถบันทึกผล การสังเกตได้หลายวิธี ดังที่ บริบูรณ์สุข นักชรัทวทกุล (2525: 147-148) ได้แบ่ง การบันทึกผลการสังเกตออกเป็น 3 แบบ สรุปได้ดังนี้คือ

1. การบันทึกผลการสังเกตโดยใช้การบันทึกย่อย (Anecdotal Records)
2. การบันทึกผลการสังเกตโดยใช้แบบสำรวจรายการ (Checklist)
3. การบันทึกผลการสังเกตโดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales)

การบันทึกผลการสังเกตโดยใช้การบันทึกย่อย

ก. แบบของการบันทึกย่อย

บริบูรณ์สุข บัญชร เทวกุล (2525: 147-148) กล่าวไว้สรุปได้ว่าการบันทึกย่อยแบ่งตามวิธีการบันทึกออกเป็น 3 แบบคือ

1. แบบที่บันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตเพียงอย่างเดียว
2. แบบที่บันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต และมีการตีความไว้อีกตอนหนึ่ง
3. แบบที่บันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต มีการตีความ และมีข้อเสนอแนะแยกไว้เป็นตอน

ข. ตัวอย่างแบบของการบันทึกย่อย

1. ตัวอย่างแบบที่บันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตเพียงอย่างเดียวของอาร์เธอร์ คาริน และโรเบิร์ต ปี ซันด์ (Carin and Sund 1964: 146)

ชื่อ _____ วัน เดือน ปี _____
 อักษรย่อที่แสดงพฤติกรรม รายละเอียดอย่างย่อ ๆ ของผลของพฤติกรรม
 ได้แก่ สำเร็จ - ไม่สำเร็จ

2. ตัวอย่างแบบที่บันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต และมีการตีความ
ไว้ยกตอนหนึ่งของบริบูรณ์สุข บัญชรเทวกุล (2525: 149)

ชื่อ _____	ชั้น _____
วันที่ _____	สถานที่ _____
ชื่อผู้สังเกต _____	
พฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต	
_____	
_____	
_____	
_____	
การตีความ	
_____	
_____	
_____	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ตัวอย่างแบบที่บันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต มีการตีความ และมีข้อเสนอแนะแยกไว้เป็นตอน ๆ ของบริบูรณ์สุข บัญชารเทศกุล (2525: 150)

ชื่อ _____ ชั้น _____ สถานที่ _____			
วัน เดือน ปี	พฤติกรรม	การตีความ	ข้อเสนอแนะ
ลงชื่อ _____			ผู้สังเกต

ค. หลักของการบันทึกย่อย

บริบูรณ์สุข บัญชารเทศกุล (2525: 148-151) และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2530: 124) อธิบายหลักของการบันทึกย่อย สรุปได้ดังนี้คือ

1. ควรเลือกสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ไม่อาจวัดได้โดยวิธีการอื่น
2. บันทึกพฤติกรรมที่มีความสำคัญต่อการบันทึก โดยพยายามบรรยาย

พฤติกรรมนั้น ๆ ให้สั้นที่สุด โดยยังคงเก็บรายละเอียดที่สำคัญไว้

3. ผู้บันทึกควรได้รับการฝึกหัดและอบรมมาพอสมควรจึงจะได้ผลดี
4. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลไว้หลาย ๆ ครั้งก่อนสรุป
5. ผู้สังเกตอาจคิดแบบฟอร์มการบันทึกที่แน่นอนตายตัว โดยมีสิ่งที่ควรบันทึกให้ครบ เช่น ชื่อนักเรียน ชั้น วัน-เดือน-ปี สถานที่ พฤติกรรมที่สังเกต และชื่อผู้สังเกต
6. ควรแยกการสังเกตและการประเมินผลออกจากกัน เพราะเป็นการยากที่จะสังเกตเด็กและตัดสินผลไปพร้อม ๆ กัน
7. ต้องบันทึกเหตุการณ์ทั้งด้านบวกและลบ บ่อยเสมอที่ผู้สังเกตมีแนวโน้มที่จะบันทึกเฉพาะสิ่งที่นักเรียนทำผิด
8. ในกรณีที่มีผู้สังเกตหลายคน จะต้องนำผลการสังเกตมารวมกันก่อน

ง. ข้อดี และข้อจำกัดของการบันทึกย่อย
การบันทึกผลสังเกตโดยการใช้นักศึกษามีทั้งข้อดี และข้อจำกัด ดังที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

บริบูรณ์สุข บัญชรเทวกุล (2525: 152) กล่าวถึงข้อดีของการใช้นักศึกษาย่อย สรุปได้ดังนี้คือ

1. ช่วยให้ได้พฤติกรรมที่สังเกตที่เป็นธรรมชาติจริง ๆ
2. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่ไม่อาจวัดได้ด้วยวิธีอื่น ๆ

สุนันท์ ศลโกสุ่ม (2530: 13-14) กล่าวถึงข้อจำกัดของการใช้นักศึกษาย่อย สรุปได้ดังนี้คือ

1. ต้องใช้เวลาในการเขียนมาก
2. ถ้าใช้กับนักเรียนจำนวนมาก ๆ จะทำให้เสียเวลาในการจัดทำ

3. สำนวนภาษาของผู้บันทึกอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการแปลความหมายของเหตุการณ์ได้ ถ้าการบันทึกนั้นมีผู้ที่ต้องถูกบันทึกเป็นจำนวนมากโดยคน ๆ เดียว
4. ต้องบันทึกเหตุการณ์ที่จำเป็นให้ครบ ถ้าขาดความสำคัญตอนใดตอนหนึ่งของเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นจะทำให้การแปลความหมายผิดได้
5. ความเชื่อมั่นได้ของการบันทึกขึ้นอยู่กับการบรรยายเหตุการณ์ ซึ่งอิทธิพลทางภาษาจะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

การบันทึกผลการสังเกต โดยใช้แบบสำรวจรายการ

แบบสำรวจรายการประกอบด้วย ส่วนที่เป็นรายละเอียดของพฤติกรรมต่าง ๆ และส่วนที่ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย

ก. ตัวอย่างแบบสำรวจรายการ

บริบูรณ์สุข นัฏธรเทวกุล (2525: 157) เสนอตัวอย่างแบบสำรวจรายการ

ไว้ดังนี้

พฤติกรรม	มานะ		สปี		
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	
1. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
2. ร่วมมือกับผู้อื่นในการแก้ปัญหา					
3. _____					
4. _____					
5. _____					

ข. หลักการใช้แบบสำรวจรายการ

การบันทึกผลการสังเกตโดยใช้แบบสำรวจรายการมีหลักการ ดังที่
บริบูรณ์สุข บัญชรเทวกุล (2525: 158) และไพศาล หวังพานิช (2526: 91-92)
เสนอไว้สรุปได้ดังนี้

1. ควรระบุพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต
2. สังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ
3. เรียงเรียงพฤติกรรมตามลำดับที่จะเกิดก่อน-หลัง
4. ในกรณีที่เน้นความสำคัญของวิธีปฏิบัติกับผลของการปฏิบัติแตกต่างกัน

ควรกำหนดสัดส่วนความสำคัญที่ต้องการไว้ หรือจะกำหนดคะแนนเต็มของแต่ละด้าน
ไม่เท่ากันก็ได้

การบันทึกผลการสังเกตโดยการใช้มาตราส่วนประมาณค่า

มาตราส่วนประมาณค่าประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นรายละเอียดของ
พฤติกรรมที่ต้องการสังเกต และส่วนที่เป็นสเกลบอกระดับการกระทำ

ก. ชนิดของมาตราส่วนประมาณค่า

จากการศึกษาหนังสือและวารสารทางวิชาการสามารถแบ่งมาตราส่วน
ประมาณค่าออกเป็น 4 ชนิดคือ

1. มาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลขหรือการจัดอันดับแบบตัวเลข
(Numerical Rating Scales)
2. มาตราส่วนประมาณค่าแบบพรรณนา (Description Rating Scales)
3. มาตราส่วนประมาณค่าแบบกราฟ (Graphic Rating Scales)
4. การจัดอันดับผลงาน (Rating Method)

4. ตัวอย่างการจัดอันดับผลงานของ ส.วาสนา ประมวลพฤษ (2527: 3-4)
 ส.วาสนา ประมวลพฤษ (2527: 3-4) อธิบายหลักการจัดอันดับไว้

สรุปได้ดังนี้คือ

1. จากผลงานทั้งหมดนำมาแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ
2. นำกลุ่มปานกลางมาพิจารณาแล้วแบ่งเป็น 3 กลุ่ม อีกครั้ง หลังจากนั้น นำกลุ่มสูงมาพิจารณาแล้วแบ่งเป็น 3 กลุ่มเช่นกัน แล้วพิจารณากลุ่มต่ำในทำนองเดียวกัน
3. กำหนดให้กลุ่มสูงเป็นกลุ่ม 9, 8, 7 ซึ่ง 9 คือ กลุ่มที่มีผลงาน ดีที่สุดในกลุ่มสูง และ 7 คือ กลุ่มที่มีผลงานต่ำที่สุดของกลุ่มสูง และให้กลุ่มปานกลางเป็น 6, 5, 4 ในทำนองเดียวกันกลุ่มต่ำเป็นกลุ่ม 3, 2, 1 ทั้งนี้ตัวเลขที่มีค่าสูงจะแทน คุณภาพของงานที่สูง
4. นำผลงานของกลุ่มที่เป็นช่วงต่อระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มกลาง และ กลุ่มกลางกับกลุ่มต่ำมาพิจารณาอีกครั้ง กล่าวคือ พิจารณาในกลุ่มที่ 7 และ 6 ว่าควรมี การโยกย้ายสับเปลี่ยนกลุ่มกันบ้างไหม เพราะเป็นช่วงต่อระหว่างกลุ่มสูงและปานกลาง ที่ได้แบ่งไว้อย่างหยาบ ๆ ในขั้นที่ 1 อาจมีสลับที่กันบ้าง แล้วทำเช่นเดียวกันกับในกลุ่ม 4 และ 3 อันเป็นช่วงต่อระหว่างกลุ่มปานกลางและกลุ่มต่ำ
5. ถ้าต้องการประเมินเป็นแบบ 9 กลุ่ม ก็ใช้เลขที่กลุ่มนั้นแทนคะแนน ได้เลย หรือต้องการจัดอันดับให้เป็นที่ 1, 2, 3, ... จนถึงที่สุดท้ายก็พิจารณาทีละกลุ่ม จัดเรียงอันดับได้

ข. ข้อดี และข้อจำกัดของมาตราส่วนประมาณค่า
 การใช้มาตราส่วนประมาณค่ามีทั้งข้อดี และข้อจำกัด ดังที่ บริบูรณ์สุข
 บัญชรเทวกุล (2525: 256) ได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้คือ

ข้อดีของมาตราส่วนประมาณค่า

1. ทำให้สามารถสังเกตได้เฉพาะเจาะจงและชัดเจนขึ้น
2. ช่วยให้การสังเกตของครุมีหลักเกณฑ์และสามารถทราบปริมาณของ

ลักษณะต่าง ๆ ว่ามีอย่างน้อยแค่ไหน

3. สะดวกแก่การบันทึก
4. ใช้ประเมินพัฒนาการที่เกี่ยวกับวิธีการและผลงาน

ข้อจำกัดของมาตราส่วนประมาณค่า

1. ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ประเมินมีแนวโน้มที่จะประเมินนักเรียนทุกคนในระดับเดียวกัน (Personnal Bias) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ
  - 1.1 ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากผู้ประเมินมักชอบกาเครื่องหมายในตำแหน่งค่อนข้างสูงเสมอ (Generosity Error)
  - 1.2 ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากผู้ประเมินมักชอบกาเครื่องหมายในตำแหน่งกลาง ๆ เสมอ (central tendency error)
  - 1.3 ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากผู้ประเมินมักชอบกาเครื่องหมายในตำแหน่งค่อนข้างต่ำเสมอ (Serverity Error)
2. ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ประเมินนำความรู้สึกของตนที่มีต่อนักเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาประเมิน ซึ่งทำให้เกิดความลำเอียงในการให้คะแนน (Halo effect)
3. ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ประเมินเข้าใจว่าพฤติกรรมต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน (Logical Error) เช่น การให้คะแนนทัศนคติก็เอาเรื่องสติปัญญาของนักเรียนเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

วิธีการสัมภาษณ์ (Interview)

การประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติสามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ได้ ซึ่งวิธีการสัมภาษณ์หลักกา และข้อดีดังนี้

สุวิมล เขี้ยวแก้ว (2527: 193-194) เสนอหลักการสัมภาษณ์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้ คือ

1. วางจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้รัดกุม
2. สร้างบรรยากาศที่ดีในการสัมภาษณ์ โดยให้นักเรียนรู้สึกไว้วางใจและเชื่อมั่นว่าครูจะซักถามและรวบรวมข้อมูลเพื่อช่วยเหลือนักเรียน
3. เตรียมคำถามที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ ไม่ควรมีคำถามแบบให้ตอบรับหรือตอบปฏิเสธมากเกินไป
4. ควรมีการสัมภาษณ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการของนักเรียน
5. ควรมีการบันทึกการสัมภาษณ์ โดยอาจกรอกลงในแบบฟอร์มที่ได้เตรียมไว้

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2530: 106) กล่าวถึงข้อดีของการสัมภาษณ์ ซึ่งสรุปได้ว่า การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนที่ท่านไม่ได้สังเกตด้วยตนเองเป็นอย่างไร

วิธีการทดสอบด้วยข้อทดสอบ

การทดสอบด้วยข้อเขียนมีทั้งข้อดี และข้อจำกัด ดังนี้ นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้คือ

สุวิมล เขี้ยวแก้ว (2527: 194) กล่าวถึงข้อดีของการทดสอบด้วยข้อทดสอบสรุปได้ว่า ถ้าเราสามารถสร้างแบบทดสอบที่ดี มีคุณภาพ ถูกหลักเกณฑ์ที่อาจใช้เป็นเครื่องมือแทนภาคปฏิบัติบางตอนได้

อาร์เธอร์ คาริน และโรเบิร์ต บี ซันด์ (Carin and Sund 1964: 152-153) กล่าวถึงข้อดีของการประเมินผลโดยใช้ข้อสอบแบบข้อเขียน สรุปได้ดังนี้คือ

1. ความรวดเร็วที่ครูสามารถสอบนักเรียนได้หมดทั้งชั้นเรียน
2. ประเมินผลทักษะได้ครอบคลุมมากกว่าการสังเกตโดยตรงในเวลาจำกัด

สุมิล เขี้ยวแก้ว (2527: 213) กล่าวถึงข้อจำกัดของการประเมินผลโดยการใช้ข้อสอบแบบข้อเขียน ซึ่งสรุปดังนี้คือ การประเมินโดยการใช้ข้อสอบอาจจะไม่ให้ผลดีเท่าที่ควร เพราะนักเรียนบางคนอาจเขียนตอบได้ถูกต้อง แต่ปฏิบัติได้ไม่คล่องแคล่ว จึงควรประเมินจากการปฏิบัติจริงของนักเรียน

วิธีการตรวจผลงาน

การที่ต้องมีการวัด โดยการตรวจผลงานนี้ ก็เพื่อต้องการจะทราบว่านักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนมาไปปฏิบัติได้จริงหรือไม่ ผลงานในที่นี้อาจ ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการทดลอง สิ่งประดิษฐ์ (สุมิล เขี้ยวแก้ว 2527: 194)

วิธีการใช้กลุ่มเพื่อน (Peer Appraisal Technique)

การใช้กลุ่มเพื่อนในการประเมินผลมีหลายวิธี ดังที่ บริบูรณ์สุข ภัฏชรเทวกุล (2525: 158-163) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้

1. วิธีที่ระบุรายละเอียดสั้น ๆ ของพฤติกรรมแต่ละอย่างและให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนที่มีพฤติกรรมตรงกับที่ระบุรายละเอียดไว้ในช่องว่าง พฤติกรรมที่ระบุจะมีทั้งทางบวกและทางลบ ("Guess Who" Technique)

ตัวอย่าง

1. คนที่ไม่เคยทำความสะอาดอุปกรณ์.....
  2. คนที่ไม่ให้ความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม.....
2. วิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในกลุ่มหนึ่งหรือห้องหนึ่ง โดยการให้นักเรียนเลือกเพื่อนที่อยากทำกิจกรรมด้วย (Sociometric technique หรือสังคมมิติ)

ตัวอย่าง

ฉันอยากทำงานร่วมกับเพื่อนต่อไปนี้

1. _____
2. _____
3. _____

วิธีการประเมินโดยตนเอง (Self-Report Technique)

บริบูรณ์สุข นักพรทกุล (2525: 158-163) กล่าวถึงการประเมินโดยตนเอง ซึ่งสรุปได้ว่า วิธีนี้สามารถรวบรวมข้อมูลได้ดังนี้

1. การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งแบ่งเป็น 2 แบบคือ
  - 1.1 ผู้สัมภาษณ์เตรียมคำถามไว้เป็นชุด เมื่อถามครบชุดก็อาจสรุปเรื่องราวได้ (Structured Interview)
  - 1.2 ผู้สัมภาษณ์ถามติดต่อกันไปเรื่อย ๆ โดยอาศัยคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นรากฐานสำหรับคำถามต่อไป (Unstructured Interview)
2. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ทำได้โดยให้นักเรียนขีดเครื่องหมายลงในช่องพฤติกรรมที่ได้ทำไปแล้ว หรือเลือกว่าข้อใดเป็นปัญหาของตน

เครื่องมือวัดผลทักษะภาคปฏิบัติ

ก. ชนิดของแบบทดสอบ

สมบูรณ์ สุริยะวงศ์ (ม.ป.ป.: 83-85) แบ่งแบบทดสอบการปฏิบัติ ออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้คือ

1. แบบทดสอบการปฏิบัติชนิดถามตอบ (Paper and Pencil Performance) แบบสอบถามชนิดนี้ส่วนใหญ่จะให้ให้นักเรียนเขียนหรือสร้างกิจกรรมขึ้นมา เช่น เขียนวงจรไฟฟ้าหรือวางแผนการทดลอง จากตัวอย่างเหล่านี้ การเขียนตอบ จะใช้วัดคุณภาพของผลงานในการประยุกต์ความรู้และทักษะของนักเรียน ในกรณีบางอย่าง การทดสอบการปฏิบัติ แบบสอบถามจะมีความสำคัญเช่นกัน โดยเฉพาะในกิจกรรมบางอย่าง จำเป็นที่ต้องรู้ว่าผู้ปฏิบัติมีความรู้เพียงพอหรือไม่ต่อการปฏิบัตินั้น ๆ จึงต้องใช้แบบสอบถามเสียก่อน เพื่อช่วยหลีกเลี่ยงอันตรายหรืออุบัติเหตุที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ
2. แบบทดสอบการปฏิบัติแบบจำแนก (Identification Test) แบบทดสอบชนิดนี้เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันอย่างกว้างขวาง เช่น การจำแนกเครื่องมือหรือชิ้นส่วน

ของเครื่องมือว่าเป็นอะไรบ้าง และอยู่ส่วนไหนของอุปกรณ์นั้น การชี้ถึงจุดที่ไฟฟ้าช็อต
ในวงจรไฟฟ้า

3. แบบทดสอบการปฏิบัติแบบการเลียนแบบ (Simulated Performance) แบบทดสอบชนิดนี้จะเห็นวิธีการ โดยการให้นักเรียนปฏิบัติให้เหมือนกับ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น นักเรียนจะต้องเลียนแบบตามวิธีการที่ถูกต้องของการกระทำแต่ละชนิด

4. แบบทดสอบตัวอย่างงาน (Work Sample) เป็นแบบทดสอบ
ที่กำหนดให้นักเรียนปฏิบัติงานแสดงผลงานออกมาและวัดผลงานนั้น โดยทำตัวอย่างงานขึ้นมา
ภายใต้ภาวะการณ์จริง เช่น การทดสอบการขับรถยนต์ นักเรียนจะต้องขับจริงตามสภาพ
เหมือนกับการขับรถยนต์โดยทั่ว ๆ ไป

ข. ส่วนประกอบของแบบทดสอบ

เชดคักดี โนวาสินท์ (2529: 16) กล่าวไว้สรุปได้ว่าแบบทดสอบ
ภาคปฏิบัติต้องประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. คำชี้แจง ซึ่งจะมีรายละเอียดดังนี้
  - 1.1 ที่มงานที่สร้าง
  - 1.2 ลักษณะของข้อสอบ
  - 1.3 เกณฑ์ในการตรวจหรือให้คะแนน
2. รายละเอียดของงานที่ต้องการให้ผู้เข้าสอบปฏิบัติหรือกระทำ
3. รายละเอียดของขั้นตอนการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นลำดับขั้น
ขั้นตอนลำดับต่อลำดับ (Step by Step) ที่จะให้ผู้เข้าสอบสามารถทำงานนั้นได้สำเร็จ
สมบูรณ์
4. การจัดเตรียมแบบบันทึกเวลาในการทำงานแต่ละขั้นตอนพร้อมทั้ง
การแปลความหมาย
5. การจัดเตรียมแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สำหรับ
ผู้ดำเนินการสอบหรือผู้สังเกตที่จะบันทึกการทำงานของผู้เข้าสอบ

6. แบบการให้คะแนนของผู้ดำเนินการสอบที่แปลความหมายของการทำงานมาเป็นคะแนน

ค. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวัดผล

การสร้างแบบวัดผลงานภาคปฏิบัติมีขั้นตอน ดังที่ เฟียน ไชยศรี (2529: 45-53) ได้เสนอแนะไว้สรุปได้ดังนี้คือ

1. กำหนดทักษะสำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยศึกษาจากหลักสูตร เอกสารประกอบการสอน หนังสือเรียน สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ และสังเกตจากการปฏิบัติจริงที่เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ผู้เชี่ยวชาญ
2. กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จะวัด ขั้นตอนดังกล่าว ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ ผล เวลา และการเก็บอุปกรณ์ เป็นต้น โดยกำหนดลงไปว่าจะวัดทั้งหมดหรือบางขั้นตอนเท่านั้น โดยศึกษาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรว่าต้องการให้เกิดทักษะไหนเพียงใด
3. กำหนดรายการและกิจกรรมแต่ละขั้นตอน โดยพิจารณาว่าขั้นเตรียมใช้อะไรบ้าง ขั้นปฏิบัติทำอะไรบ้าง และเวลาในการปฏิบัติควรเป็นเท่าใด
4. กำหนดตัวแปรที่เป็นผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพแตกต่างกัน ตัวแปรต่าง ๆ ที่ส่งผลให้การปฏิบัติงานแตกต่างกัน เช่น ขั้นเตรียม ได้แก่ ความเหมาะสมของเครื่องใช้ ขั้นปฏิบัติ ได้แก่ ใช้วิธีการที่เหมาะสม วิธีการที่ถูกต้อง
5. เขียนข้อรายการ รายละเอียดของการปฏิบัติที่ทำงานนั้นมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด หนึ่งข้อรายการต่าง ๆ จะต้องเพียงพอและครอบคลุมทุกขั้นตอนที่จะทำงานนั้นได้มาตรฐาน
6. กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบวิธีการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติ ตัวเกณฑ์อาจจะอยู่ในรูปของ "คำ" หรือ "การบรรยายสั้น ๆ" เช่น
  - คำ ใช้ตรวจสอบในขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ เวลา เช่น มี-ไม่มี, ครบ-ไม่ครบ, ทำ-ไม่ทำ, ทำถูก-ทำผิด และใช้-ไม่ใช้

- การบรรยาย นิยมใช้เพื่อตรวจคุณภาพของงาน จากตัวอย่าง การบอกด้วยเสียงการกอบรรยายผลเพื่อให้เข้าใจตรงกัน เช่น เนื้อกล้วยกับน้ำเข้ากันดีจน มองดูคล้ายของเหลวชั้นแทบมองไม่เห็นเนื้อกล้วยอยู่เลย, เนื้อกล้วยกับน้ำเข้ากันแต่ยังมองเห็น เนื้อกล้วยชั้นเล็ก ๆ อยู่บ้าง

7. การให้คะแนนหรือการกำหนดคะแนนควรถูกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้พิจารณา ซึ่งอาจแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนคือ

7.1 กำหนดสัดส่วนของน้ำหนักในแต่ละขั้นตอน เช่น กำหนดว่า ขั้นเตรียม ขั้นปฏิบัติ ผล และเวลาจะให้คะแนนเป็นสัดส่วนเท่าใด ตัวอย่างเช่น ขั้นเตรียม 15 % ขั้นปฏิบัติ 40 % ผล 15 % และเวลา 30 %

7.2 กำหนดน้ำหนักของแต่ละข้อรายการของแต่ละขั้นตอน การให้คะแนนของแต่ละข้อรายการ ควรพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้คือ ถ้างานในข้อรายการใด ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทักษะมาก ควรให้น้ำหนักมากหรือถ้าพฤติกรรมหรือกิจกรรมใด มีความสำคัญ หากไม่ได้ทำจะทำให้เกิดอันตรายหรือทำให้ผลของการปฏิบัติไม่ถูกต้องก็ให้น้ำหนักมาก

8. การจัดรูปแบบของเครื่องมือ โดยรวบรวมข้อรายการต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอน เกณฑ์การตรวจสอบในรูปแบบสำรวจรายการ (Checklist) หรือมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นต้น เพื่อสะดวกในการใช้

ง. ตัวอย่างเครื่องมือวัดผล

จากการศึกษาวารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผล ทักษะภาคปฏิบัติ สรุปได้ว่า เครื่องมือวัดผลทักษะภาคปฏิบัติมี 2 แบบดังนี้คือ

1. แบบทดสอบชนิดข้อเขียน

มาโนช วาตะนุกณะ (2523: 42-43) ได้สร้างแบบทดสอบชนิดข้อเขียน มีรายละเอียดดังนี้

นักเรียนปฏิบัติอย่างไร ในการเขย่าสารที่อยู่ในหลอดทดลอง

- ก. จับหลอดทดลองเขย่าขึ้นลง ๆ
- ข. จับหลอดทดลอง ใช้นิ้วหัวแม่มืออุดปากหลอดทดลอง เขย่าขึ้นลง ๆ
- ค. จับหลอดทดลองเขย่า โดยให้หลอดทดลองส่ายไปมา
- ง. จับหลอดทดลองเขย่า โดยให้หลอดทดลองส่ายไปมา ให้ส่วนล่างของหลอดกระแทกกับฝ่ามืออีกข้างหนึ่ง

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

- เมื่อเลือกคำตอบ ข้อ ก. ให้ 2 คะแนน
 เมื่อเลือกคำตอบ ข้อ ข. ให้ 1 คะแนน
 เมื่อเลือกคำตอบ ข้อ ค. ให้ 3 คะแนน
 เมื่อเลือกคำตอบ ข้อ ง. ให้ 4 คะแนน

หมายเหตุ

- ระดับคะแนน 4 หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมที่สุด
 ระดับคะแนน 3 หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม
 ระดับคะแนน 2 หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
 ระดับคะแนน 1 หมายถึง เป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมที่สุด

2. แบบสอนภาคปฏิบัติ

ศรีลักษณ์ มาโกมล (2530: 54-80) ได้สร้างแบบสอนภาคปฏิบัติ

มีรายละเอียดดังนี้

นักเรียนทำการทดลองต่อไปนี้ให้เสร็จภายในเวลา 40 นาที 25 คะแนน

1. อุปกรณ์ที่จัดไว้ในตะกร้าชุดทดลองมีดังนี้

1) กระจกตวงขนาด 25 cm ³	2) บีกเกอร์ขนาด 100 cm ³ 2 ใบ
3) บีกเกอร์ขนาด 250 cm ³ 1 ใบ	4) แท่งแก้ว
5) เทอร์โมมิเตอร์	6) หลอดทดลองขนาดใหญ่ 2 หลอด
7) หลอดทดลองขนาดกลาง 4 หลอด	8) จุกยางที่เจาะรู 2 รู
9) หลอดแก้วรูปตัวยวี่	10) หลอดน้ำก๊าซ
11) ชุดที่กั้นลม	12) ขาดังพร้อมที่ยึด
13) ตะเกียงแอลกอฮอล์	14) ที่จับหลอดทดลอง
15) ตะแกรงลวด	16) ที่ตั้งหลอดทดลอง

2. สารเคมีหรืออุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกัน สารละลาย A, น้ำกลั่น, เศษกระเบื้อง,

และกระดาษกราฟ

3. คำสั่ง

- 1) ตวงน้ำกลั่น 20 cm³ ใส่ลงในบีกเกอร์ขนาด 100 cm³ แล้ววัดอุณหภูมิ
- 2) ตวงสารละลาย A จำนวน 20 cm³ ใส่ลงในบีกเกอร์ขนาด 100 cm³ แล้ววัดอุณหภูมิ
- 3) รินสารละลาย A ลงในบีกเกอร์ที่บรรจุน้ำกลั่นในข้อ 1 แล้วใช้แท่งแก้วคนให้เข้ากัน

ก. วัดอุณหภูมิหลังผสม

ข. นำสารละลายในข้อ ก. จำนวนหนึ่งไปกลั่น เพื่อศึกษาหาจุดเดือดของสาร

ค. บันทึกอุณหภูมิของของเหลวทุก ๆ 30 วินาที จนกระทั่งของเหลวเริ่มเดือด และบันทึกต่อไปทุก ๆ 30 วินาที จนครบ 5 นาที

4. ตารางบันทึกการให้คะแนนทักษะปฏิบัติในการสอนภาคปฏิบัติวิชาเคมี

โรงเรียน.....

วันที่.....

ชื่อนักเรียนจำนวน 6 คน ที่สอบภาคปฏิบัติ

1. .... 2. ....

3. .... 4. ....

5. .... 6. ....

ลำดับที่	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	นักเรียนคนที่						หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	
1	นักเรียนจัดเตรียมพื้นที่บนโต๊ะได้เหมาะสมก่อนทำการทดลอง							NT
2	นักเรียนเตรียมอุปกรณ์ก่อนทำการทดลอง							PD
3	นักเรียนเตรียมสารเคมีก่อนทำการทดลอง							PD
4	นักเรียนถ่ายของเหลวโดยการรินของเหลวผ่านแท่งแก้ว							ET
5	นักเรียนถ่ายของเหลวจากขวดลงในปิกรเกอร์ก่อนเทลงในกระบอกตวง							PD
6	นักเรียนอ่านปริมาตรของเหลวในกระบอกตวงในระดับสายตา							ET
7	ในการวัดอุณหภูมิของของเหลว นักเรียนจับเทอร์โมมิเตอร์ที่ตำแหน่งต่ำจากปลายบนสุดลงมาประมาณ 1 เซนติเมตร							ET

ลำดับที่	พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก	นักเรียนคนที่						หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	6	
8	นักเรียนอ่านออกหมิวของสาร โดยให้ระดับ ปรอทที่จะอ่านตรงกับระดับสายตา ก่อนนำของเหลวไปกลืน							ET
14	นักเรียนมีความระมัดระวังในการสังเกต ผลการทดลอง							DE
15	-----							
	รวมคะแนน							

เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

ปฏิบัติถูกต้อง ได้ 1 คะแนน ปฏิบัติไม่ถูกต้อง ได้ 0 คะแนน

หมายเหตุ

ET = เทคนิคการทดลอง

PD = การวางแผนการทดลอง

DE = ความมั่นใจและความปลอดภัย

NT = ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

การดำเนินการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของการกระทำใด ๆ

ในที่นี้คือ การตัดเกรดและการตัดสินผลการเรียน ซึ่งนักวิชาการได้อธิบายรายละเอียดไว้
ดังนี้คือ

1. การตัดเกรด

สุเทพ อู่สาหะ (2526: 122) อธิบายการนำคะแนนดิบจากการสอบภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีปลายภาคเรียนมาเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐาน เพื่อนำคะแนนมาตัดเกรดไว้สรุปได้ดังนี้คือ ในการสอบปลายภาควิชาชีววิทยา เด็กชายรักษิ์ได้คะแนนภาคปฏิบัติ 65 ได้คะแนนภาคทฤษฎี 85 และเด็กหญิงรองได้คะแนนภาคปฏิบัติ 85 ได้คะแนนภาคทฤษฎี 65 หากคิดคะแนนมาตรฐานที่เด็กชายรักษิ์ และเด็กหญิงรองได้คะแนนจากการสอบภาคทฤษฎี หากคิดคะแนนมาตรฐานที่เด็กชายรักษิ์ และเด็กหญิงรองได้คะแนนจากการสอบภาคปฏิบัติ และภาคปฏิบัติปลายภาคเรียนจะได้ -0.42 กับ 1.0 และ 1.25 กับ 0 ตามลำดับ ในกรณีที่ทำให้คะแนนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีมีน้ำหนักเท่ากัน เมื่อรวมคะแนนมาตรฐานของการสอบทั้งสองครั้ง เด็กชายรักษิ์จะได้ 0.58 ส่วนเด็กหญิงรองจะได้ 1.25 ทั้ง ๆ ที่คะแนนรวมของทั้งสองเท่ากัน หากจะพิจารณาจากคะแนนมาตรฐาน แล้วเกรดของนักเรียนทั้งสองน่าจะต่างกัน 1 ระดับ เช่น หากเด็กหญิงรองได้ B เด็กชายรักษิ์ก็น่าจะได้ C แต่ถ้าพิจารณาจากคะแนนดิบแล้วทั้งสองคนก็น่าจะได้เกรดเดียวกัน เพราะคะแนนดิบเท่ากัน

2. การตัดสินผลการเรียน

สุวัฒน์ นิยมคำ (2531: 652) กล่าวถึงการแปลผลจากคะแนนเฉลี่ยทักษะไว้ดังนี้ ถ้าอยากจะดูทักษะโดยส่วนรวมของแต่ละคนก็ทำได้โดยหาคะแนนเฉลี่ยรายบุคคลแล้วแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.99 โดยส่วนรวมจัดอยู่ในทักษะระดับต่ำ
 คะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.49 โดยส่วนรวมจัดอยู่ในทักษะระดับค่อนข้างดี
 คะแนนเฉลี่ย 3.00 โดยส่วนรวมจัดอยู่ในทักษะระดับดี

ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ

การประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติ ผู้ประเมินย่อมประสบกับปัญหาในหลาย ๆ ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

1. ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติด้านตัวครู ซึ่งมีหลายปัญหา ดังที่ นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้คือ การวัดผลการศึกษาเท่าที่โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนี้เน้นหนักไปในเรื่องของความรู้-ความคิด ส่วนการวัดผลที่สำคัญอีก 2 ด้านคือ การวัดความรู้สึกและผลงานภาคปฏิบัติ ปรากฏว่ายังมีผู้สนใจน้อย (เฟียน ไชยศรี 2529: 37) ส่วนไพศาล หวังพานิช (2526: 90) กล่าวถึงปัญหาด้านนี้ว่า ความยุ่งยากประการหนึ่งในการวัดผลภาคปฏิบัติคือ การตรวจให้คะแนน ซึ่งมีจะขาดความเชื่อมั่น ทั้งนี้เพราะผู้สอนนิยมให้คะแนนผู้เรียนโดยใช้วิธีการสังเกตแล้วตัดสินใจให้คะแนนทันที ย่อมจะเกิดความผิดพลาดได้ง่าย และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2530: 109) กล่าวถึงข้อบกพร่องที่เกิดจากการสังเกตของครูว่ามีโอกาสที่จะมีระดับของความเป็นปรนัยต่ำ โดยความลำเอียงอาจมีอิทธิพลต่อการสังเกตได้ และปัญหาประการสุดท้ายในที่นี้คือ ครูที่ทำการสอนในปีแรกอาจจะประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติได้ไม่ทันเวลา หรือประเมินได้ไม่ครบทุกคนทุกทักษะ (สุวิมล เขี้ยวแก้ว 2527: 217)

2. ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติด้านตัวนักเรียน มีปัญหาดังผลการวิจัยของสรยุทธ สืบแสงอินทร์ (2529: จ) ที่พบว่า การวัดผลจากการสังเกตทำได้ยากและไม่ทั่วถึงเพราะนักเรียนในแต่ละห้องมีมากเกินไป

3. ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติด้านกระบวนการวัดและประเมินผล มีหลายประการดั่งที่นักวิชาการได้กล่าวไว้คือ "การปฏิบัติของครูในอดีตและปัจจุบันมักจะวัดด้านความรู้และความคิดเท่านั้น ส่วนด้านความรู้สึกและการปฏิบัติยังขาดการสร้างเครื่องมือที่ตีมาวัด" (อำนาจ รุ่งรัตมี 2525: 110) ส่วนสมบูรณ์ สุริยะวงศ์ (ม.ม.ป. : 80) กล่าวไว้สรุปได้ว่า แบบทดสอบการปฏิบัติยุ่งยากกว่าแบบทดสอบความรู้โดยทั่ว ๆ ไป เพราะจะต้องใช้เวลาในการเตรียมและดำเนินการทดสอบมากกว่า และ ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ (2527: 1-2) กล่าวถึง ปัญหาในด้านนี้สรุปได้ว่า การสอบปฏิบัติมีความแตกต่างจากการสอบข้อเขียนคือ วิธีการค่อนข้างจะเป็นอัตนัย การให้คะแนนและการตีความหมายของคะแนนมีความเป็นอัตนัยสูง และวิธีดำเนินการสอนยุ่งยาก

4. ปัญหาการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติด้านอุปกรณ์ มีดั่งที่ กมล สุดประเสริฐ (2528: 32) กล่าวไว้สรุปได้ดังนี้คือ การวัดและการประเมินทักษะในลักษณะ

ของการให้ผู้ถูกวัดลงมือแสดงในสถานการณ์จริง ย่อมเป็นการวัดที่เที่ยงตรงมากที่สุด
อย่างไรก็ตาม การวัดดังกล่าวย่อมมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและอุปกรณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

โรเบิร์ต เจมส์ เอิร์ล (Hearle 1974: 7067-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อ
ตรวจสอบทักษะในการปฏิบัติการทดลองเคมีของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อ

1. ตรวจสอบทักษะในการปฏิบัติการทดลองที่ต้องการให้เกิดขึ้นใน
การทดลองเคมีของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อสร้างเครื่องมือวัดทักษะในการปฏิบัติการทดลอง
3. เพื่อศึกษาว่าหลักสูตรวิชาเคมี และเพศของนักเรียนมีผลต่อทักษะปฏิบัติ
การทดลองหรือไม่
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในเนื้อหาวิชากับทักษะปฏิบัติ
การทดลอง

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนโกล์เซตมหาวิทาลัยแห่งรัฐแมริแลนด์
แบ่งตัวอย่างประชากรเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เรียนหลักสูตร ไอเอซี (Interdisciplinary
Approach to Chemistry) กับกลุ่มที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรดังกล่าว ก่อนทำการสอน
2 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบก่อนเรียน และเมื่อจบบทเรียนแล้วได้ทำการทดสอบ
หลังเรียน เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อวัดทักษะการทดลอง มีความตรงกับตามเนื้อหาและมีความ
เที่ยงสูง ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่เรียนหลักสูตร ไอเอซี มีทักษะปฏิบัติการทดลองสูงกว่านักเรียน
ที่ไม่ได้เรียนหลักสูตรดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ

2. นักเรียนที่เรียนหลักสูตร ไอเอซี มีทักษะปฏิบัติการทดลองสูงกว่าทักษะการคิด
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความสามารถทางทักษะปฏิบัติการทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
4. ความสามารถในการเรียนรู้เนื้อหาของความสามารถทางทักษะปฏิบัติการทดลองและทักษะการคิด มีความสัมพันธ์กัน แต่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

รอดเนย์ แอล โดแรน และแมรี ซี ไดทริค (Doran and Dietrich 1980: 495-502) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางทักษะปฏิบัติการของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์กับพวกที่ไม่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา จากนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในวอชิงตัน จำนวน 199 คน โดยแบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เรียนวิทยาศาสตร์ 147 คน ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อยคือ ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก กับกลุ่มที่ไม่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ 52 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถทางทักษะปฏิบัติการของนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์และที่ไม่ได้เรียนวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. นักเรียนที่เรียน ฟิสิกส์ เคมี ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโลก มีความสามารถทางทักษะปฏิบัติการแตกต่างกัน

เวค พาร์คิช โกอเอล (Goel 1981: 646-A) ได้ศึกษาผลของการทราบดีกประสงค์เชิงพฤติกรรมของการทดลองต่อการมีทักษะปฏิบัติการ และต่อทักษะการคิดของนักเรียนที่เรียนฟิสิกส์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อศึกษา

1. ความแตกต่างของทักษะปฏิบัติการทดลองของนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กับนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
2. ความแตกต่างของระดับการมีทักษะปฏิบัติการทดลองระหว่างนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กับนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. ความแตกต่างของทักษะการคิดของนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม กับนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงนิวเดลี จำนวน 28 โรงเรียน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 14 โรงเรียน กลุ่มทดลอง 14 โรงเรียน โดยทั้งสองกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองทำการทดลองเดียวกัน หลังจากนั้นประเมินผลทักษะปฏิบัติการทดลอง และทักษะการคิด นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์หาความแปรปรวน ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะปฏิบัติการทดลองของนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. ระดับของการมีทักษะปฏิบัติการทดลองของนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. ทักษะการคิดของนักเรียนที่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ทราบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

ฟานเซ เฮช ลูเวิส (Louwse 1982: 1915-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการให้นักเรียนทำการทดลองด้วยตัวเอง กับการให้นักเรียนสังเกตดูการดำเนินการทดลองของครู ที่มีต่อเจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตัวอย่างประชากรประกอบด้วยนักเรียนเกรด 10-12 จากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรัฐฟลอริดา จำนวน 92 คน ให้เรียนเนื้อหาวิชาและการทดลองที่เหมือนกัน โดยครูคนเดียวกัน แต่ตอนทำการทดลองแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งให้ทำการทดลองแบบสืบเสาะหาความรู้ด้วยตนเอง อีกกลุ่มหนึ่งให้คอยสังเกตครูที่ทำการสาธิตการทดลอง จากผลการวิจัยพบว่า เจตคติต่อวิทยาศาสตร์ ทักษะ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ของกลุ่มที่ทำการทดลองด้วยตัวเองกับกลุ่มสังเกตดูครูสาธิตการทดลอง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

งานวิจัยในประเทศ

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2523: 1-9) ได้สร้างเครื่องมือวัดทักษะในการปฏิบัติของนักเรียนหลักสูตรวิทยาศาสตร์กายภาพ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนที่เรียนวิทยาศาสตร์กายภาพในชั้น ม.4 มาแล้ว 6 เล่มคือ แสงอาทิตย์ แสงสี สีสรรพ์ กินดีอยู่ดี โลกของของผสมและไฟฟ้า และเครื่องอำนวยความสะดวก จำนวน 6 โรงเรียนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตามสัดส่วน 2 : 4 ได้นักเรียน 120 คน ข้อสอบวัดทักษะในการปฏิบัติที่สร้างขึ้นใช้ในการวิจัยนี้เป็นข้อสอบที่วัดทักษะที่สำคัญ ซึ่งนักเรียนได้รับการฝึกมาแล้วจากห้องเรียนเพียงแต่เป็นการเสริมสร้างสถานการณ์ทดลอง ที่แตกต่างกับที่เคยปฏิบัติมาแล้วในแบบเรียน ลักษณะข้อสอบมีการทดลอง 5 การทดลอง ใช้เวลา 1 ชั่วโมง การเก็บข้อมูลจะใช้แบบทดสอบในการปฏิบัติให้นักเรียนทำโรงเรียนละ 2 ครั้ง ในเวลาต่างกันประมาณ 2 สัปดาห์ ผลจากการวิจัยพบว่า ข้อสอบวัดทักษะในการปฏิบัติที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่น .3469

ประศาสน์ ชุ่มนาเสียว (2523: 51) ได้ศึกษาการสร้างเครื่องมือสังเกตพฤติกรรมการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพื่อสังเกตพฤติกรรมการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในด้านทักษะการทดลอง และการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 104 คน ทำการสังเกตพฤติกรรมในด้านทักษะการทดลอง และการนำวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการแก้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า

1. เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีค่าความเชื่อมั่น .945
2. สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างทักษะในการทดลองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .51 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัญหา อุกฤษณ์ (2524: 39-40) ได้ศึกษาปัญหาในการสอนปฏิบัติการ วิทยาศาสตร์ สาขาชีววิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างประชากร คือ ครูชีววิทยาที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 279 คน จากโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมี ปัญหาหลายด้านได้แก่ ด้านการเตรียมการสอน ครูไม่สามารถนำเอาเนื้อหาวิชาชีววิทยา มาผสมผสานกับการสอนปฏิบัติการได้ เครื่องมือวิทยาศาสตร์มีคุณภาพไม่ดี และมีปริมาณ ไม่เพียงพอ ทักษะในการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ยังไม่ดีพอ ด้านการทำกิจกรรมการทดลอง มีการตักเตือนนักเรียนให้มีความระมัดระวังขณะทดลอง การแนะนำอันตรายจากสารเคมี การแนะนำการใช้อุปกรณ์การทดลองอย่างถูกต้องและปลอดภัย การประชุมพยาบาลมีการ แนะนำน้อย และยังพบอีกว่าทั้งครูชายและครูหญิงในโรงเรียนรัฐบาลมีปัญหาในการสอน ปฏิบัติการไม่แตกต่างกัน

มัทนา จงสุขสันติกุล (2524: 63-64) ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร จากตัวอย่างประชากรครูวิทยาศาสตร์จำนวน 263 คน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า ครูวิทยาศาสตร์มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ครูวิทยาศาสตร์มีความคิดเห็นว่าควรจัดทำในเรื่องต่อไป นี้ คือ คะแนนรวมควรมาจากทั้งข้อสอบข้อเขียนและภาคปฏิบัติ

อรรถศิษฐ์ สมรรถการอักษรกิจ (2524: 35-39) ได้ศึกษาปัญหาการสอน ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตัวอย่างประชากรคือ ครูวิทยาศาสตร์ระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 311 คน จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 100 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูมีปัญหาหลายด้านได้แก่ ครูไม่สามารถที่จะนำเอาเนื้อหาวิชามาผสมผสานกับการสอนภาคปฏิบัติได้ เครื่องมือ วิทยาศาสตร์มีคุณภาพไม่ดีและมีปริมาณไม่เพียงพอ ด้านทักษะและการใช้อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ไม่เพียงพอ ด้านความปลอดภัยในการทำกิจกรรมมีปัญหาเกี่ยวกับการแนะนำอันตรายจาก

สารเคมีและการใช้สารเคมี การตกเตือนให้นักเรียนระวังขณะทำการทดลอง ด้านความสนใจและตั้งใจเรียนของนักเรียน นักเรียนชอบให้ครูสรุปผลการทดลองให้ และปัญหาในการสอนปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของครูชาย ครูหญิง ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์มีปัญหาไม่แตกต่างกัน

อำนวยการ สันตุโคตร (2526: 39) ศึกษาการใช้หลักสูตรวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดโรงเรียนรัฐบาล เขตการศึกษา 10 ปีการศึกษา 2525 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูวิทยาศาสตร์มีปัญหาปานกลางและมีปัญหาค่อนข้างน้อยในเรื่องการวัดและการประเมินผล ส่วนปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผลที่มีปัญหามากคือปัญหาการนำผลการประเมินผลทักษะภาคปฏิบัติไปใช้ในการสอนซ่อมเสริม ปัญหาการออกข้อสอบเพื่อวัดความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน

ธีรวุฒิ พัทธ์ชชน (2527: จ-ฉ) ศึกษาปัญหาและวิธีการเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2526 จากกลุ่มตัวอย่างประชากรครูวิทยาศาสตร์จำนวน 159 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ครูวิทยาศาสตร์ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ด้านพุทธิพิสัยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับปานกลาง และด้านทักษะพิสัยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด
2. ครูวิทยาศาสตร์มีปัญหาการวัดผลและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ด้านพุทธิพิสัยด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง
3. ครูวิทยาศาสตร์ที่มีวุฒิปริญญาตรีและต่ำกว่ามีวิธีการ และปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05

4. ครูวิทยาศาสตร์ที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีวิธีการ และปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรยุทธ สืบแสงอินทร์ (2529: ง-ฉ) ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของครูวิทยาศาสตร์ ครูวัดผล และผู้บริหารเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา การประเมินผลการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2529 ตัวอย่างประชากรเป็นครูวิทยาศาสตร์จำนวน 180 คน ครูวัดผล จำนวน 99 คน และผู้บริหารจำนวน 76 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ครูวิทยาศาสตร์ ครูวัดผล และผู้บริหาร มีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยสอดคล้องกันว่า ปัญหาการประเมินผล การเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในแต่ละด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ ปัญหาในด้านการสร้างข้อสอบ ตัวอย่างประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหา ในระดับมากคือ นักเรียนขาดความสนใจมาสอบพร้อมในจุดประสงค์ที่ไม่ผ่าน ตามกำหนด เวลาที่นัดหมาย และการวัดผลจากการสังเกตทำได้ยากและไม่ทั่วถึง เพราะนักเรียน ในแต่ละห้องมีมากเกินไป

เฉลิม รอดหลง (2529: บทคัดย่อ) ศึกษาสมรรถภาพ ปัญหาและความต้องการ ของครูวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับตำบล เขตการศึกษา 6 ตัวอย่างประชากรเป็นครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 98 คน ผลการวิจัย สรุปได้ว่า

1. ครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่ประเมินสมรรถภาพตนเองว่า มีสมรรถภาพ ปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโน้ตศัพท์วิชาวิทยาศาสตร์ ด้านทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ และด้านวิชาชีพครู
2. ครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีปัญหา ได้แก่ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่ดีพอ ภาระหน้าที่ของครูวิทยาศาสตร์มีมาก และครูวิทยาศาสตร์มีงานพิเศษนอกเหนือจาก การสอนมาก

3. ครูวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่มีความต้องการคือ ต้องการให้โรงเรียนรับวารสารเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นประจำ ต้องการอบรมสัมมนาเรื่องการผลิต และซ่อมแซมอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ต้องการให้โรงเรียนส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย